

Sygn. akt I CSK 25/12

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 8 sierpnia 2012 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Bogumiła Ustjanicz (przewodniczący)

SSN Katarzyna Tyczka-Rote (sprawozdawca)

SSN Hubert Wrzeszcz

w sprawie z powództw N. F.

przeciwko H. F.

o zapłatę,

po rozpoznaniu na rozprawie w Izbie Cywilnej w dniu 8 sierpnia 2012 r.,

skargi kasacyjnej pozwanego

od wyroku Sądu Apelacyjnego

z dnia 15 września 2011 r.,

uchyla zaskarżony wyrok w części oddalającej apelację pozwanego (pkt II) oraz w części orzekającej o kosztach procesu (pkt I a 3 i III) i w tym zakresie przekazuje sprawę do ponownego rozpoznania Sądowi Apelacyjnemu, pozostawiając temu Sądowi rozstrzygnięcie o kosztach postępowania kasacyjnego.

Uzasadnienie

Wyrokiem z dnia 14 września 2010 r. Sąd Okręgowy uwzględnił powództwa w sześciu sprawach, połączonych do wspólnego rozpoznania i rozstrzygnięcia, wytoczonych przez powódkę N. F. przeciwko pozwanemu H. F. o zapłatę i zasądził od pozwanego:

- kwotę 192 223,51 zł z odsetkami ustawowymi od dnia 20 listopada 2007 r.;
- kwotę 245 717,15 zł z odsetkami ustawowymi od dnia 27 listopada 2007 r.,
- kwotę 159 698 zł z odsetkami ustawowymi od dnia 23 listopada 2007 r.,
- kwotę 230 672,72 zł z odsetkami ustawowymi od kwoty 180 042,72 zł od dnia 16 listopada 2007 r. i od kwoty 50 630 zł od dnia 19 listopada 2007 r.,
- kwotę 236 109,35 zł z odsetkami ustawowymi od dnia 25 listopada 2007 r.
oraz
- kwotę 248 888 zł z odsetkami ustawowymi od dnia 11 listopada 2007 r.

wraz z kosztami procesu, tytułem ceny za sprzedany mu przez powódkę buk tartaczny klasy B do D. Sąd ustalił, że powódka skupowała w 2007 r. drewno od różnych osób, z transportem na plac w C., dzierżawiony przez powódkę, przy którym znajdował się tartak pozwanego. Dostarczane partie drewna pracownicy pozwanego oznaczali na podstawie specyfikacji dostawców, mierzyli je i kubikowali. Drzewo przerobione przez pozwanego było fakturowane przez powódkę, która wystawiła m.in. faktury objęte sporem, które pozwany podpisał. Ponieważ na koniec października 2007 r. pozwany zalegał powódce z zapłatą ok. 3 mln zł powódka wystąpiła do urzędu kontroli skarbowej o zwrot podatku VAT, który uiściła od niezapłaconych faktur. Po przeprowadzeniu w 2009 r. kontroli podatkowej dokumentacji stron z okresu od 1 września 2007 r. do 31 października 2007 r. stwierdzono niezapłacone zobowiązania pozwanego w wysokości ponad 3 mln zł, co stało się podstawą zwrotu podatku na rzecz powódki. Pozwany nie kwestionował wyników kontroli. Wcześniej, pismem z dnia 8 lipca 2008 r., pełnomocnik pozwanego zareklamował drewno zakupione od powódki w 2007 r. na podstawie faktur objętych sporem, podając szczegółowo ilość drewna poddanego obróbce oraz ilość uzyskanych elementów mokrych oraz ich wady. Na tej podstawie

Sąd Okręgowy ustalił, że pozwany otrzymał drewno, za które powódka dochodziła zapłaty i nie dał wiary twierdzeniom pozwanego, zaprzeczającego jakoby drewno to mu wydano i powołującego się na pismo z 20 czerwca 2008 r., w którym domagał się od powódki korekty faktur. Podstawą prawną rozstrzygnięcia był art. 535 k.c. i art. 481 k.c.

Sąd Apelacyjny, który rozpoznał sprawę na skutek apelacji pozwanego, po uzupełnieniu z urzędu postępowania dowodowego, zmienił zaskarżony wyrok o tyle, że zamiast kwoty 230 672,72 zł zasądził od pozwanego kwotę 50 630 zł z odsetkami od dnia 19 listopada 2007 r. i oddalił powództwa o zapłatę kwoty 180 042,72 zł oraz kwoty 248 880 zł. W pozostałym zakresie apelację oddalił. Przyczyną dokonanej zmiany było przyjęcie przez Sąd Apelacyjny za nie udowodnioną sprzedaży na rzecz pozwanego drewna ujętego w fakturach z 3 i 4 października 2007 r. odpowiednio za 248 880 zł i za 180 042,72 zł. Sąd Apelacyjny za dowód rozstrzygający uznał pismo pełnomocnika pozwanego z dnia 8 lipca 2008 r., które – ze względu na szczegółowość zawartych w nim danych - na tle całości materiału dowodowego upoważniało jego zdaniem do przyjęcia, że opisane w nim drewno zostało dostarczone pozwanemu. W piśmie tym nie zostały jednak wymienione faktury z 3 i 4 października 2007 r., co spowodowało oddalenie żądania zasądzenia wynikających z nich kwot.

W skardze kasacyjnej (składającej się z dwóch odrębnych pism) opartej na obydwu podstawach z art. 398³ § 1 k.p.c. pozwany zaskarżył wyrok Sądu Apelacyjnego w części oddalającej jego apelację i orzekającej o kosztach procesu. W ramach podstawy naruszenia prawa materialnego zarzucił błędną wykładnię art. 6 k.c. oraz art. 535 k.c., natomiast podstawę naruszenia przepisów postępowania w sposób, który miał istotny wpływ na wynik sprawy upatrywał w uchybieniu art. 233 § 1 k.p.c. w zw. z art. 382 k.p.c., a dodatkowo także z art. 245 k.p.c.; naruszeniu art. 316 § 1 k.p.c. w zw. z art. 382 k.p.c. oraz w zw. z art. 391 § 1 k.p.c., pogwałceniu art. 227 § 1 k.p.c. w zw. z art. 391 § 1 k.p.c. i art. 217 § 2 k.p.c., jak również tych przepisów w zw. z art. 278 k.p.c. oraz niezastosowaniu art. 177 § 1 pkt 4 k.p.c.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Spośród zarzutów podniesionych przez pozwanego na uwzględnienie zasługuje jedynie zarzut niezastosowania art. 177 § 1 pkt 4 k.p.c. W pozostałym zakresie argumentacja skarżącego jest bądź niedopuszczalna, bądź też chybiona.

Niedopuszczalne są zastrzeżenia dotyczące przeprowadzonej przez Sąd odwoławczy oceny materiału dowodowego i poczynionych na jego podstawie ustaleń faktycznych. Oparcie skargi kasacyjnej na tego rodzaju zarzutach wyłącza art. 398³ § 3 k.p.c. Taki charakter przypisać należy argumentom przytoczonym przez pozwanego jako uzasadnienie tezy o naruszeniu art. 233 § 1 k.p.c. w zw. z art. 382 k.p.c., oraz w zw. z art. 245 k.p.c. Nie zasługuje także na uwzględnienie zarzut naruszenia art. 316 § 1 k.p.c. w zw. z art. 382 k.p.c. i art. 391 § 1 k.p.c. dotyczący pominięcia okoliczności wynikających z zeznań świadka R. R. co do rodzaju drewna kupowanego u niego przez powódkę, gdyż Sąd Apelacyjny poddał ocenie powyższe zeznania, uzupełnione przesłuchaniem świadka przeprowadzonym w postępowaniu apelacyjnym i uznał je za nieprzekonujące.

Nie doszło też do naruszenia art. 227 § 1 k.p.c. w zw. z art. 391 § 1 k.p.c. i art. 217 § 2 k.p.c., ani w zw. z art. 378 k.p.c. Sąd Apelacyjny słusznie przyjął, oceniając zgłoszone w apelacji zarzuty, że dowód z opinii biegłego księgowego nie byłby miarodajny, aby ustalić wskazywane przez pozwanego okoliczności, to znaczy określić, jakie drewno powódka zakupiła w firmie R. i czy w dacie sprzedaży drewna pozwanemu dysponowała drewnem wskazanym w fakturach przekazanych pozwanemu. Biegły księgowy nie ma kwalifikacji do oceny rodzaju drewna. Taką wiedzę dysponował biegły leśnik J. C., jednak nawet temu biegłemu przedstawiona dokumentacja nie pozwalała ocenić rodzaju ani jakości drewna skupowanego przez firmę R., w której zaopatrywała się powódka. Prawidłowe było też nieuwzględnienie zarzutów odnoszących się do nieprzeprowadzenia dowodu z opinii technologa drewna, który musiałby wypowiedzieć się na podstawie tego samego materiału dowodowego.

Nie ma także podstaw, w oparciu o dowody poddane ocenie i służące ustaleniu stanu faktycznego sprawy, w tym faktu dostarczenia przez powódkę pozwanemu drewna ujętego w pięciu fakturach, do podzielenia zarzutu naruszenia art. 6 i art. 535 k.c. przez ich niewłaściwe zastosowanie. Sąd Apelacyjny wskazał

jako dowód o znaczeniu decydującym pismo reklamacyjne pełnomocnika pozwanego z 8 lipca 2008 r. Pozwany twierdził, że zakwestionował prawdziwość tego dokumentu, pochodzącego od osoby trzeciej, wobec czego, jego prawdziwość powinna udowodnić strona, która się na ten dokument powołuje, w tym wypadku powódka. Wbrew stanowisku skarżącego nie zakwestionował on jednak w toku procesu prawdziwości wskazanego dokumentu. Prawdziwość dokumentu prywatnego oznacza jego autentyczność, czyli to, że nie jest on podrobiony, że sporządziła go osoba na nim podpisana. Tak rozumianej prawdziwości pisma z 8 lipca 2008 r. pozwany nie podważał; autentyczność dokumentu przyznawał też jego autor. Pozwany zaprzeczał jedynie zgodności faktów podanych w piśmie z rzeczywistością, co nie jest objęte skutkami przewidzianymi w art. 253 k.p.c. Dokument prywatny jest dowodem tego, że osoba podpisująca ten dokument złożyła oświadczenie w nim zawarte, a nie tego, że miały miejsce podane w nim fakty. Znaczenie tego dowodu w procesie dowodzenia nie jest uprzywilejowane i podlega on ocenie według ogólnych zasad przewidzianych w art. 233 k.p.c. Tak potraktował pismo Sąd Apelacyjny, który rozważył jego wartość dowodową odwołując się do szczegółowości zawartych w nim informacji i porównując z siłą przekonywania wszystkich innych dowodów, w tym także zeznań pełnomocnika pozwanego, który dokument ten sporządził.

Na uwzględnienie zasługuje jedynie jeden zarzut podniesiony w skardze – niezastosowania art. 177 § 1 pkt 4 k.p.c. mimo powiadomienia Sądu Apelacyjnego (k. 712 i n.) przez pozwanego o wszczęciu przeciwko powódce i jej rodzicom postępowania karnego pod zarzutem usiłowania wspólnie i w porozumieniu doprowadzenia pozwanego do niekorzystnego rozporządzenia mieniem przez wprowadzenie go w błąd co do faktu dostawy surowca wykazanego w sześciu fakturach objętych powództwami w sprawach, których dotyczy skarga kasacyjna. Z uwagi na to, że ustalenia wydanego w postępowaniu karnym prawomocnego wyroku skazującego co do popełnienia przestępstwa wiążą sąd w postępowaniu cywilnym (art. 11 k.p.c.), ewentualne skazanie powódki za zarzucane jej przestępstwo miałyby bezpośredni wpływ na sposób rozstrzygnięcia niniejszej sprawy, gdyż dowodziłoby racji strony pozwanej. Obowiązek zawieszenia postępowania, jeżeli ujawni się czyn, którego ustalenie

w drodze karnej mogłoby wywrzeć wpływ na rozstrzygnięcie sprawy cywilnej ciąży na sądzie orzekającym, który działa w tym zakresie z urzędu (art. 177 § 1 pkt 4 k.p.c.). Przedstawienie m.in. powódce zarzutów o przytoczonej treści uznać należy za zdarzenie świadczące o ujawnieniu się takiego czynu.

Z przytoczonych względów merytoryczne rozstrzygnięcie sprawy przez Sąd Apelacyjny było przedwczesne, konieczne stało się więc uchylene wyroku w zaskarżonej części i przekazanie w tym zakresie sprawy temu Sądowi do ponownego rozpoznania i rozstrzygnięcia o kosztach postępowania kasacyjnego (art. 398¹⁵ § 1 k.p.c. oraz art. 398²¹ k.p.c. w zw. z art. 391 § 1 i art. 108 § 2 k.p.c.).